

Jesu li roditelji uzor u odabiru profesije svoje djece?

Nerijetko se u jednoj obitelji nađu osobe istog zanimanja. Što je to što mnoge odvjetnike, liječnike, mehaničare ... tjera da krenu stopama svojih roditelja?

Svaka je osoba na neki način predodređena za određeno zanimanje, ali što će utjecati na izbor ovisi o nizu faktora, među kojima je i utjecaj roditelja.

Osim genetskih predispozicija, roditelji na djecu svjesno ili nesvjesno prenose vrijednosti i stavove, prenose ljubav prema zanimanju kojim se bave, pružaju podršku u razvoju interesa i vještina.

Umjetnici, znanstvenici, frizeri, učitelji ... odgajaju se, a ne rađaju.

Stopama roditelja

Postavlja se pitanje: „Što nas tjera da budemo poput roditelja, odnosno što nas od njih odmiče?“ Nekoliko je mogućih razloga zbog kojih bi djeca mogla krenuti profesionalnim stopama svojih roditelja. Prvenstveno treba naglasiti roditelje kao uzor, izvor podrške i ohrabrenja za dijete, izvor informacija i mogućnosti za svoju djecu. Veoma rano djeca postaju svjesna profesije svojih roditelja. Prijatelji roditelja također znaju biti iste struke pa djeca slušaju njihove priče i upijaju informacije dok se roditelji družu. Osim toga, obitelj prenosi na djecu vrijednosti i stavove, dijele interese i sklonosti. Tako npr. djeca koja odrastaju u obiteljima koje cijene znanje češće odabiru profesije u kojima je važnije obrazovanje od materijalne dobiti.

Postoji, dakako, i ona druga strana kada roditelji ne žele da dijete završi u njihovoj profesiji.

U našoj je sredini to specifično za turističke djelatnike. Rad u turizmu i ugostiteljstvu je izuzetno težak i naporan, ljeti često zahtijeva cjelodnevno odsustvo od kuće, roditelji provode malo vremena s djecom i roditelji takav život nipošto ne žele svojoj djeci.

Iako su djeca često sklona ispunjavati roditeljska očekivanja kada je u pitanju izbor škole, neki roditelji ne uvažavaju djetetove želje, interese i sposobnosti pa se događa da dijete kategorički odbija ono što mu roditelj savjetuje i odabire sasvim drukčije zanimanje.

Djeca samostalno odlučuju

Pozitivno je da većina mladih danas samostalno odabire školu i svoje buduće zanimanje, a roditelji ih u tome svesrdno podržavaju. Istraživanja pokazuju da zanimanje roditelja ne utječe na dvije trećine mladih u Hrvatskoj, dok jedna trećina slijedi obrasce svojih roditelja prvenstveno tako da završavaju fakultet kao i roditelji, slijede smjernice roditelja, odabiru poslovni put i radne obrasce roditelja (izvor: portali MojPosao i EduCentar).

Profesionalno usmjeravanje za neodlučne

Iako je konačna odluka na djeci, u izboru zanimanja, osim roditelja, u donošenju odluke može se zatražiti pomoć stručnjaka koji se bave profesionalnim usmjeravanjem.

Za sve učenike i roditelje koji su neodlučni u izboru škole i zanimanja navodimo osvrt

Katarine Ritoša, učenice 4. razreda srednje škole iz Poreča: „Nisam bila sasvim sigurna što želim upisati. Moja očekivanja od profesionalne orijentacije nisu bila velika, ali dobila sam više od očekivanog. Psihologinja mi je pristupila vrlo objektivno, razmotrila moje rezultate na testovima sposobnosti, dala informacije o mogućnostima i savjetovala u cilju mog daljnjeg profesionalnog razvoja. Konačnu odluku donijet ću u dogovoru s roditeljima.“

Kako roditelji mogu pomoći?

Izbor škole i zanimanja jedna je od najvažnijih odluka u životu. Bez obzira na odluke koje donose, važno je znati da svako dijete ima jedinstven životni put koji ne mora biti nužno u skladu s roditeljskim očekivanjima.

Roditelji trebaju dopustiti djeci njihov izbor, dopustiti im da uzmu odgovornost u svoje ruke, a pri tome pružiti podršku i pomagati savjetom, informacijama, znanjem i iskustvom.

Gordana Vorkapić

Jugovac

Dipl. psihologinja